

...die thuis tot vruchten groeien

HANNAH WATERMAN

De kinderen zijn de bloesempjes,
die thuis tot vruchten groeien

ROMAN

2023

Beefcake Publishing

‘De kinderen zijn de bloesempjes, die thuis tot vruchten groeien’
– ‘De pillen van Pa’, M.H. du Croo (1)

Mijn moeder zweefde. Ze dacht aan andere dingen. Ik was nog geen vier, maar nam de regie. “Klaar, klaar, mama!” Ze stopte direct met het wrijven van zeep over mijn hoofd. “Doe je ogen maar stijf dicht, alleen nog even spoelen.” Op mijn knieën op de keukenstoel boog ik voorover, om mijn hoofd boven de gootsteen van het oude granieten aanrecht te houden. Dapper onderging ik de wasbeurt. Ik kneep mijn ogen stijf dicht toen het half-lauwe water uit de ketel over mijn gezicht sijpelde. Mijn moeder pakte de handdoek en bewoog die ruw over mijn natte haar. Ook droogde ze mijn gezicht en de handdoek schuurde op mijn wangen. Ik was blij dat het voorbij was. Ik vroeg waarom mijn haar gewassen moest worden. Er was altijd iets bijzonders als ze ons haar ging wassen. Mijn moeders fluwelen jurk hing ook klaar en ze droeg krulspelden. “We gaan naar je vader kijken,” zei ze. Mijn zus mocht haar plooirok aan, maar wilde geen strik meer in haar haar, zoals ik. Ik was eraan gewend dat mijn moeder niet veel vertelde, maar ik bleef vragen. “Waar gaan we naartoe?” en “Is alleen papa daar?” Ze zei dat ze niet alles ging verklappen, maar dat het heel leuk zou zijn. Ik zag het aan haar gezicht; ze keek blij.

Even later liepen we op straat, alle drie mooi aangekleed. Mijn moeder had haar lippen knalrood gestift en haar wenkbrauwen zwarter gemaakt. Ik had een nieuwe gele strik in mijn haar en was trots op mijn nieuwe jas, die niet nieuw was, maar net nieuw leek. Een paar dagen geleden veranderde mijn moeder de jas, eerst was het Sonja’s jas.

Vanuit onze straat liepen we de Willemsbrug over en kwamen in de hele lange Marnixstraat. Achter op de fiets bij mijn vader

was ik er al een paar keer doorheen gereden, maar lopend leek de straat eindeloos en mijn moeder liep snel. Af en toe bleef ik achter omdat ik pijn in mijn zij kreeg als ik te hard liep. Sonja riep telkens snibbig: “Doorlopen!” In het midden van de straat lagen de tramrails en om de paar minuten reed de tram voorbij. Nu klingelde de tramchauffeur luid, omdat er een fietser midden op de weg tussen de tramrails reed. De man op de fiets bleef moedwillig langzaam doorrijden. De trambestuurder zette de tram stil, stapte kwaad uit, maar de fietser schreeuwde: “Ach, man, ik ben al weg. Hufter!” en hij verdween snel in een zijstraatje. Ik volgde het tafereel en zag hoe boos ze waren. Ik keek ze na totdat mijn moeder me bij mijn arm pakte. “Je moet nu echt doorlopen, anders komen we te laat.” Aan het eind van de Marxstraat, vlak bij het Leidseplein, stond op de hoek een groot gebouw met mooie versierselen. “Wat staat daar?” vroeg ik. Het was een tegeltableau boven twee zware deuren, waarop een tekst stond met aan beide zijden bloemen in vazen. Mijn zus kon al lezen, maar ze kon het niet ontcijferen. Ze kneep haar ogen tot spleetjes en zei dat ze het niet goed kon zien. Mijn moeder keek nu ook en zei: “Vergader- en feestzalen.” “Wat een mooie letters,” zei ik, “en die tekeningen van die bloemenvazen vind ik ook mooi!” Om de hoek stond het Jugendstilgebouw in volle glorie voor het plein met de fontein, het Leidseplein. Het was voorjaar en nog fris, maar de zon scheen fel tegen de gelige gevel, en de vele ramen weerkaatsten het zonlicht. Ik bleef weer staan en keek omhoog naar de prachtig gekleurde tegeltableaus en de glas-in-loodramen. Op de andere hoek van het gebouw was een toren met een grote klok. Alles was versierd en ineens dacht ik aan de Westerkerk bij ons in de buurt, waar ook zoveel versierselen aan zaten. “Is dit ook een kerk?” vroeg ik. “Dit is een hotel, het American Hotel,” zei mijn moeder, “maar kom nu mee!” Met tegenzin liep ik langzaam mee en bleef kijken. Een zonnescherm

overdekte het terras van het hotel en er zaten mensen onder. De kou scheen hen niet te deren, ze lachten, dronken koffie, kletsten, maakten gebaren en rookten allemaal, ook de vrouwen. Ik wist niet wie die mensen waren, maar zulke mooi aangeklede mensen zag ik nooit in onze Jordaan. Het was alsof ik een nieuw soort mens ontdekte. Ik vroeg: “Wie zijn die mensen?” Mijn moeder pakte nu mijn hand steviger vast en zei “Gewoon mensen” en dat we nu echt moesten opschieten, want straks was de zaal dicht. Voorbij het hotel sloegen we rechts af en liepen een stukje langs het water. Verderop onder het afdak van de ingang van het theater schuifelde een groep mensen naar binnen. Het geluid van door elkaar klinkende stemmen kwam dichterbij. Het waren allemaal opa’s en oma’s; sommigen liepen met een stok en de meeste vrouwen droegen een sjaal of een hoedje. Mijn moeder zei dat we daar moesten zijn. Terwijl we snel achter hen aansloten, zei een vrouw in een lange grijze jas en een knot achter op haar hoofd: “Jullie zijn nog niet zo oud. Moeten jullie hier wel zijn?” Haar stem kraakte. Ik zei: “We gaan naar mijn vader kijken.” Mijn moeder knikte glimlachend naar de vrouw.

De middagvoorstelling in het Bellevue-theater was speciaal voor een vereniging van “ouden van dagen” georganiseerd. Mijn moeder, Sonja en ik kregen een plaats vooraan in de zaal, op de eerste rij. De stoelen waren van fluweel en ik aaide er een paar keer met mijn hand over. “Ga nou zitten,” zei mijn zus, “het begint zo!” Ze had gelijk. Een luide bel klonk drie keer en het ge-roezemoes in de zaal verdween. Iedereen keek gespannen naar het donkerrode gordijn op het toneel. Heel langzaam ging dat in het midden aan beide zijden een stukje open en daar stond ineens mijn vader, achter de microfoon. Ik gloeide. Hij zag er zo mooi uit in zijn zwarte pak en hij sprak heel rustig. Ieder woord dat hij zei, zou ik me later letterlijk herinneren. Mijn vader vertelde de mensen in de zaal dat hij erg blij was dat iedereen was gekomen.

“En,” zei hij, “u ziet er allemaal prachtig uit! Als ik hier vanaf het toneel de zaal inkijk, dan is het net een tuin vol rozen...” Een applaus zwol aan, maar mijn vader liet het publiek met handgebaren stoppen te klappen. “Als ik hier vanaf het toneel de zaal inkijk, dan is het net een tuin vol rozen... maar hier en daar zit wel een kale knop.” Nu begonnen al die oude mensen hard te lachen en weer te applaudisseren. Ik keek opzij en zag verderop in de rij een oude man hard meelachen. Daarna vertelde mijn vader iets over de artiesten die zouden gaan optreden. “Geef u hun straks een hartelijk applaus, want applaus is voor een artiest belangrijker dan geld... tijdens de voorstelling.”

Mijn vader was daar op het toneel heel anders dan thuis. Zijn hele wezen straalde iets uit dat ik nog niet eerder had gezien. Af en toe keek ik ook naar mijn moeder en zus. Mijn moeders gezicht was een grote glimlach; ze vond het net zo mooi als ik, dacht ik. De acts van de artiesten in het programma kon ik later thuis nog precies voor me zien. Nadat mijn vader de acrobaat had aangekondigd, veranderde het licht op het toneel, het werd schemerig. Zodra de acrobaat opkwam met de bal die zo groot was als wel tien ballonnen, verscheen een cirkel van wit licht om hem heen. De acrobaat was goed te zien in zijn mouwloze zwarte hemd en de zwarte maillot tot boven zijn knieën. Eerst rolde hij de hele grote bal over het toneel, sprong er gracieus overheen en ging erop zitten, terwijl hij zijn benen strekte en zijn voeten vasthield. Even later maakte hij boven op de bal een handstand en bleef een tijdje met zijn benen recht omhoog staan. De drummer in de hoek van het toneel roffelde steeds zachtjes op de trommel als het spannend werd. Het allermoeilijkste kwam op het eind toen hij met één been boven op de bal stond en zijn andere been achter zijn rug vasthield. De drummer veegde nu voorzichtig met de metalen kwasten over de bekken. Ik hield mijn adem in en keek even naar mijn moeder. Zij hield haar hand voor haar mond.

In de zaal leek ook niemand te ademen of te bewegen. De acrobaat wiebelde een klein beetje, maar hij hield vol en even later sprong hij sierlijk van de bal af met nog een salto in de lucht. Wat waren we blij dat het goed gegaan was en we klapten allemaal hard. Mijn vader verscheen weer achter de microfoon en kondigde het accordeonduo aan. Een vrouw met hoog opgestoken vlasblond haar in een glitterjurk en een man in een glimmend kostuum. Ze hadden hele grote accordeons die aan de voorkant glinsterden. Moeiteloos bedienden ze de kleine knopjes en ze lachten de hele tijd tijdens het spelen. Sommige liedjes kende ik en de mensen in het publiek ook, ze zongen af en toe mee.

De buiksprekende mevrouw die een als piccolo geklede pop op haar knie liet spreken, vond ik ongelooflijk. Ik dacht dat de pop zelf sprak en ik fantaseerde hoe geweldig het zou zijn om zo een pop thuis te hebben. Hij sprak met de vrouw bij wie hij op de knie zat en ook met de mensen in de zaal. Met zijn gezicht naar het publiek gericht vroeg hij of de mensen het leuk vonden. Een golf van “Jaaaha” kwam uit de zaal.

De man die als goochelaar op het toneel kwam, kende ik. Hij kwam wel eens bij ons thuis en deed dan een paar trucjes voor ons. Hij kon centen door de tafel laten verdwijnen. Ook liet hij ons kaarten uitzoeken terwijl hij zich omdraaide. Wij moesten ze weer in de stapel doen. Na het schudden van de kaarten haalde hij de kaarten eruit die wij hadden uitgezocht. Mijn zus zei dat hij valsspeelde, maar ze wist niet hoe hij het deed.

Tussen de verschillende artiesten door kwam steeds mijn vader om hen aan te kondigen, vertelde moppen en zong het lied ‘Carrousel’, dat ik ook uit mijn hoofd kende. Voordat hij begon te zingen stelde hij de pianist en de drummer voor. Hij vertelde dat het leven als een carrousel is: “Je wordt kaal en tandeloos geboren en op je tachtigste ben je weer al je haren en tanden kwijt.

Je stapt in op de carrousel van het leven en stapt op hetzelfde punt weer uit.” Daarna zette de muziek in en zong hij:

“In een cirkel rond te draaien, in zo’n mooie carrousel
Zo de wind te voelen waaien, vond j’als kind een heerlijk spel
En het hele mensenleven, in zijn uitgebreid bestel
Is niet anders dan zo’n zweven, carrousel, carrousel.

Lieve moeder, moet niet boos zijn, sprak een knappe jonge meid,
’k Ben met Karel wezen wand’len, en ze trouwen juist op tijd
De baby komt, ’t is een meisje, groeit voorspoedig tot
ma’dmoisel
Lieve moeder, weer dat wijsje, carrousel, carrousel.”

De volgende vijf coupletten kende ik ook uit mijn hoofd en ik zong alles alleen met mijn lippen mee.

Na afloop kwamen alle artiesten weer even op het toneel en ze kregen bloemen. De mensen bleven klappen. Ook ik vond het jammer dat het afgelopen was en vroeg aan mijn moeder of we vaker mee mochten. Ze zei dat ze het niet wist, maar misschien als er weer een middagvoorstelling was. Of Sonja het leuk vond, kon ik niet zien, ze zei alleen dat ze honger had en vroeg wat we gingen eten. Mijn moeder deed haar tas open en gaf ons een dropje. Langzaam vertrokken alle oude mensen uit de zaal en we hoorden ze bij het weggaan nog druk met elkaar over het programma praten. Wij bleven zitten totdat mijn vader kwam. Iedereen was al vertrokken en het wachten duurde lang. Na een tijdje kwam hij gehaast naar ons toe in zijn zwarte kostuum met vlinderdasje en nu van dichtbij zag ik dat hij bruine poeder op zijn gezicht had en zwarte streepjes langs zijn ogen. “Gaan jullie maar naar huis,” zei hij, “ik moet nog afschminken en heb nog een bespreking voor een nieuw programma. Het kan wel laat

worden.” Hij keek me nog even aan en vroeg of ik het leuk had gevonden. “Heel erg, ik wil altijd mee,” zei ik.

De dagen na het theaterbezoek was ik er nog steeds van in de ban. Ik liet mijn pop praten, terwijl ik mijn gezicht achter haar verborg. Ook liet ik haar kunstjes doen op een kleine bal, en probeerde zelf zo lang mogelijk op één been te staan met mijn andere been achter mijn rug.